

ISSN 0204-823X

Българско музикознание *Bulgarian Musicology*

XLVII / 2023 / № 2

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт за изследване на изкуствата
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
Institute of Art Studies

90 години от рождението на проф. д. изк.

Розалия Бикс / Prof. D.Sc. Rozalia Bix's

90th Anniversary

Миглена Ценова Първи оперни изпълнения в Плевен
Miglena Tzenova през XIX век и тяхната рецепция / First
Opera Performances in Pleven in the 19th
Century and their Reception3

90 години от рождението на проф. д. изк.

Анна Илиева / Prof. D.Sc. Anna Ilieva's

90th Anniversary

Ивайло Първанов Анна Илиева и документирането на
Ivailo Parvanov традиционната танцова култура /
Anna Ilieva and the Documentation
of Traditional Dance Culture36

Музикална история / Musical history

Стефка Венкова Българският музикален съюз: първата
Stefka Venkova национална музикална организация /
The Bulgarian Musical Union:
The First National Musical Organization57

	<i>Дебюти / Debuts</i>	
Станимира Уидърз <i>Stanimira Withers</i>	Въведение в културната музикология: предпоставки, прийоми, практики / Introduction to Cultural Musicology: Premises, Processes, Practices	78
Борислав Петров <i>Borislav Petrov</i>	Към изследване на барабанните стилове, свързани с фолклорна музика от България: някои възгледи за метроритмиката / Towards a Study of the Drumming Styles Associated with Folk Music from Bulgaria: Notions on Meter and Rhythm	104
	<i>Рецензии / Reviews</i>	
Горица Найденова <i>Goritzа Naydenova</i>	Лазар Николов: „Разказ за преживяното. Биографични бележки и размисли“ / Lazar Nikolov: “An Account of Lived Experience. Biographical Notes and Reflections”	126

90 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА ПРОФ. Д. ИЗК. РОЗАЛИЯ БИКС
PROF. D.SC. ROZALIA BIX'S
90th ANNIVERSARY

Първи оперни изпълнения в Плевен
през XIX век и тяхната рецепция

*Миглена Ценова**

Резюме: Текстът е посветен на първите представления на цели опери и първите концертни изпълнения на оперни фрагменти в Плевен, осъществени през последното десетилетие на XIX век. Оповестяват се и се осмислят някои малко известни прояви, публикации и обстоятелства от музикалното минало на града. Очертано е формирането на хорове в Плевен през XIX век, приносът на чешкия музикант Алоис Мацак за развитието на местната музикална култура и за първите изпълнения на оперни фрагменти, някои от тези изпълнения – с участието на плевенски граждани. Смесов акцент е поставен върху рецензия от 1897, публикувана по повод представления на оперната трупа на Енрико Масини в Плевен. Тя помага за възстановяване на точната дата на първата цяла опера, изпълнена в града; доказва, че през 1897 трупата на Масини е представила в Плевен повече от една цяла опера; допълва представите за тази трупа, формирала ранни интереси към оперното изкуство сред българското общество. Настоящото изследване предлага изводи и хипотези за изпълнителския състав на трупата, за мястото на Масини в нея; възстановява представи за инструменталния ансамбъл, с който трупата е пътувала през 1897 до Плевен и най-вероятно до други градове на България. Направен е опит да се възстанови разпределение на роли на главни действащи лица в първите цели опери, изпълнени от трупата в Плевен, да се допусне числеността на оперния хор и др.

*Доц. д-р Миглена Ценова – сектор „Музика“, Институт за изследване на изкуствата, Българска академия на науките; email: ph.d@abv.bg

Предлаганият текст осмисля публичната и критическата рецепция на първите цели опери, представени в Плевен. Текстът е създаден на основата на старопечатни издания, архиви, исторически и музикологични изследвания, партитури и други източници.

Ключови думи: музикални прояви, оперни фрагменти, цели опери, Алоис Мацак, оперна трупа на Енрико Масини, публична и критическа рецепция

Проф. д. изк. Розалия Бикс е основоположник на оперознанието в България. Тя работи в Института за музикознание (от 1988 Институт за изкуствознание, а от 2010 Институт за изследване на изкуствата) при Българската академия на науките от 1959 до кончината си през 2013. Разработва индивидуални и колективни научни проекти; създава и ръководи секция (впоследствие – изследователска група) „Музикален театър“ (от 1995 до 2013); член е на Научния съвет и на редколегията на списание „Българско музикознание“. Член е и на Управителния съвет на БАН. Розалия Бикс е автор на двутомното издание: „Български оперен театър до 1944 г. Материали и наблюдения“; „Български оперен театър. Наблюдения и материали. 1944 – 1980“ [Бикс / Вих, 1976; 1985]; на книгите: „Михаил Попов – народен артист“, „Николай Гяуров в големия театър на идеите“, „На опера в стара София“, „Оперният театър на Димитър Димитров“, „Фестивалът и неговото „Златно време“. 40 години Фестивал на оперното и балетно изкуство Стара Загора“ и други ([Бикс / Вих, 1959; 1985; 2000; 2001; 2009] и др.). Автор е и на около 150 студии и 1500 статии, публикувани в специализирани издания, в периодичния печат, в чуждоезични енциклопедични издания и др.

Розалия Бикс е съавтор на „Енциклопедия на българската музикална култура“ [Кръстев / Krastev, 1967]. Тя е идеен вдъхновител и съавтор на четири томното академично издание: „Български музикален театър. Опера, балет, оперета, мюзикъл“: Репертоар. 1890 – 1997; Театри, трупи, постановки. 1890 – 2001; Диригенти, режисьори, художници, хореографи, сценографи, хормайстори. 1890 – 2005; Рецензии, отзиви, коментари. 1890 – 2010 [Бикс и др. / Вих et al., 1999; Бикс и др. / Вих et al., 2005; Бикс и др. / Вих et al., 2008; Бикс и др. / Вих et al., 2015].

Редактор е на монографични изследвания и автор на публикувани рецензии за книги (напр. [Янева / Yaneva, 1998; Йончева / Yoncheva, 2003; Каракостова / Karakostova, 2004; Трифонов / Trifonov, 2007; Ценова-Нушева, М. / Tzenova-Nusheva, М., 2010] и мн.др.). Разпознаваем автор със самобитен стил и изказ, Розалия Бикс обучи свои последователи – изследователи на българския оперен театър [Божова / Bozhova, 2000; Ценова, М. / Tzenova, М., 2002; Жунич / Zhunich, 2014], на западноевропейска опера и опера в САЩ [Ценова, В. / Tzenova, V., 2016] и др.

First Opera Performances in Pleven in the 19th Century and their Reception

Miglena Tzenova

The proposed text is dedicated to prof. Rozalia Bix, D.S. – a scientist with an outstanding contribution to the development of the Bulgarian opera studies and knowledge. The paper focuses on the first opera performances and the first concert performances of opera fragments in Pleven, which took place in the last decade of the 19th century. The text presents some little-known events, publications and circumstances from the musical past of Pleven. The foundation of choirs in Pleven in the 19th century, the contribution of the Czech musician Alois Macák to the development of the local musical culture and the first performances of opera fragments in the city (some of which performances with the participation of Pleven citizens), are also outlined. Meaningful emphasis is placed on a review which dates back to 1897, published on the occasion of Enrico Massini's Opera Troupe first performances in Pleven. The review helps to restore the exact date of the first complete opera performed in Pleven and proves that in 1897, Massini's troupe performed more than one opera in Pleven. The same review sheds light on the little-known facts about this troupe, which developed early interests in the art of opera among the Bulgarian society. The present study offers some conclusions and hypotheses on the performing crew of the troupe, about Massini's contribution in it, etc. The text presents information regarding the instrumental ensemble of the troupe in 1897 as well as the distribution of roles of main characters in the first operas, performed by the troupe in Pleven. It also casts light on the approximate number of the traveling opera chorus singers, etc. The proposed text explores the public and critical reception of the first complete operas, performed in Pleven. The research paper is based on old printed editions, archives, historical and musicological studies, full scores, and other sources.

Keywords: *music activities, opera fragments, operas, Alois Macák, Enrico Massini's Opera Troupe, public and critical reception*

Assoc. Prof. Miglena Tzenova, PhD
Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences;
email: ph.d@abv.bg

90 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА ПРОФ. Д. ИЗК. АННА ИЛИЕВА
/ PROF. D.SC. ANNA ILIEVA'S
90th ANNIVERSARY

**Анна Илиева и документирането на
традиционната танцова култура**

*Ивайло Първанов**

* Гл.ас. д-р **Ивайло Първанов** – Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей, Българска академия на науките;
Институт за изследване на изкуствата, Българска академия на науките;
e-mail: i_tparvanov@yahoo.com

Резюме: Настоящата статия изследва работата на проф. д. изк. Анна Илиева, погледната през призмата на данните, документирани в теренните ѝ тетрадки. Целта е да бъде очертан личният почерк в професионалните ѝ търсения и интереси. Изследването обхваща периода, в който тя работи в Института за музика при Българска академия на науките (1958 – 1988). В изпълнение на тази цел са прегледани обстойно всички теренни тетрадки на Анна Илиева, направен е структурен анализ на данните, които те съдържат, и е извлечена тяхната типология. Изследването поставя акцент върху цитираните и преразказани реплики от информатор/и, или, казано с други думи, върху онова, което впечатлява и/или интересува Илиева извън контекста на заложеното от установената теренна практика на музикалните фолклористи от това време.

Ключови думи: Анна Илиева, етнохореология, теренна работа, документирани, комуникативна памет

Вместо увод

„Тъкмо ме назначиха (в Института за музика, И.П.), и ме пра-тиха тука по Свогенските села да записвам. Аууу, Господи! Този двуглас, никога в живота си няма да го чуя втори път. Там горе на дивите Свогенски села. Ау, като запяха... на мен ми свърши лентата и започнах да ги блъскам да спрат да пеят, за да я сменя. Те не могат да спрат! Така потъват в това, което пеят, все едно са в несвяст. Викам: „Боже Господи, какво става“. (...) И като ме запали това нещо... Всичко останало ритнах и казах: Не, тук оставам! Записах и малко след това, посвикнах, започнах и хората да записвам. (...)

Като тръгнах навремето – по 100, 140 дни, 145 дни на терен (годишно, И.П.)... Жених се после, раждах – няма, на терен! Цяла България обиколих... Снимах – и на поляната с молив и тетрадка стъпчиците. (...)¹

Познавах лично проф. Анна Илиева малко, но всеки път, когато си помисля за нея, в съзнанието ми изникват вълнението и любовта, с които тя говореше за своята теренна работа. Затова в настоящата статия, посветена на 90 години от рождението ѝ, няма да направя преглед на резултатите от нейната научна работа, а ще разкажа за другата Анна Илиева. Онази, която шеговито казваше: „Аз пък колко се интересувах от титли... Пред тия страхотии на терена, какви ти титли, братче“ (смее се). Тази, която завеща на идните поколения етнохореолози в България десетки хиляди документирани народни танци и песни, обичаи с музика и танц, танцови фестивали и събори на народното творчество...

¹ [Илиева / Илиева, 2018].

Anna Ilieva and the Documentation of Traditional Dance Culture

Ivailo Parvanov

The present article examines Prof. Anna Ilieva's work viewed through the prism of the data documented in her field notebooks. The goal is to outline the personal touch in her professional pursuits and interests. The study covers the period in which she worked at the Music Institute of the Bulgarian Academy of Sciences (1958 – 1988). To achieve this objective, all of Anna Ilieva's field notebooks have been thoroughly reviewed, structural analysis of the contained data has been conducted, and their typology has been extracted. The study places an emphasis on the cited and retold accounts of the informant(s), in other words, of what impressed and/or intrigued Ilieva beyond the context established by the fieldwork practices of music folklorists of that time.

Keywords: *Anna Ilieva, ethnochoreology, fieldwork, documentation, communicative memory*

Asst. Prof. Ivailo Parvanov, PhD

Institute of Ethnology and Folklore Studies

with Ethnographic Museum,

Bulgarian Academy of Sciences;

Institute of Art Studies, Bulgarian Academy of Sciences

e-mail: i_tparvanov@yahoo.com

МУЗИКАЛНА ИСТОРИЯ MUSICAL HISTORY

Българският музикален съюз: първата национална музикална организация

*Стефка Венкова**

Резюме: Основна цел на статията е представянето на важни акценти от съществуването на Българския музикален съюз. От една страна, до този момент има изцяло липсващи полета с информация, като настоящото изложение е стъпка напред по посока на тяхното „запълване“. Разглеждат се предпоставките за създаването на национална музикантска организация, предлага се периодизация на съюзната дейност, представят се накратко конгресната дейност и решения. Уточняват се някои разминавания в данните, свързани с историята на Съюза, присъстващи в по-ранни музикологични източници. От друга страна, текстът се фокусира върху водещите идеи, които на практика са движещата сила на Българския музикален съюз и които досега не са били обект на изследователски интерес. По-задълбоченото им анализиране спомага за допълването на представата за музикантските нагласи от този период, както и за спецификата в развитието на българската музика. Посочват се важните резултати, постигнати от Българския музикален съюз, както и влиянието им върху музикалния живот у нас. Изследването на дейността на Българския музикален съюз е част от актуалната през последните три десетилетия тенденция към нов прочит на периода от края на XIX и първата половина на XX век. Активизирането на този процес се дължи най-вече на несъстоялото се във времето след 1944 непосредствено обективно

* Доц. д-р Стефка Венкова – сектор „Музика“, Институт за изследване на изкуствата, Българска академия на науките; e-mail: venkovast@yahoo.com

осмисляне на музикалните явления от предходните десетилетия поради налагането на идеологически догми и цензура върху научната мисъл. А от гледна точка на съвременността съществуващата дистанция дава възможност за нови изследователски перспективи.

Ключови думи: *Български музикален съюз, периодизация, музикални конгреси, водещи идеи*

Нови прочити на музикалната култура у нас в периода от края на XIX – първата половина на XX век

В последните вече повече от тридесет години се забелязва засилен изследователски интерес към темата за културните и в частност към музикалните явления от десетилетията след Освобождението и първата половина на XX век. Този исторически период продължава да се нуждае от изучаване, като на практика неговата жизненост не е изчерпала своя потенциал. Причина за това е най-вече несъстоятелното се пълноценно и многопластово осмисляне на музикалните процеси и музикантите, на тяхната автентична стойност в последвалите десетилетия, тъй като след 1944 научната мисъл е до голяма степен ограничена от идеологическите догми. Дали мощните и многолики културни тенденции, протичали в младата българска държава, които тоталитарната комунистическа диктатура брутално смазва, не откриват своята (не)възможна реабилитация в съвременността? Отговорите със сигурност не са еднозначни. Но след период, в който „музикалната история на предвоенните десетилетия е била избирателно преакцентирана, идеологически оформена и тълкувана“ [Палиева / Palieva, 2006, с. 10], пред съвременния музиколог се очертават „много бели петна – личности, забравени или забранявани, непознати творчески фигури или неизвестни артефакти“ [пак там / *ibid.*, с. 10]. Условие за нов прочит дава и вече съществуващата дистанция на времето, която би позволила на съвременния изследовател да вникне в него по-безпристрастно. Важен акцент в настоящото изложение е стремежът към разкриването на ценността на отминалото време само по себе си, „като самостоятелен обект със своите исторически основания“ [Генов / Genov, 2022, с. 9]. Въпреки условностите, които всяко време носи, и „неизбежността на субективния фактор“ [пак там / *ibid.*, 2022, с. 9].

Но има и друга причина. И тя е валидна както за конкретната тема, която се коментира в настоящата статия, така и за подходите в музикалноисторическите изследвания. В опитите за систематизиране на знанието за музикалното минало неизбежно се полагат различни изследователски цели – да обобщят, да обхванат в цялост, но и да посочат най-важното, отличителното. По този начин обаче

The Bulgarian Musical Union: The First National Musical Organization

Stefka Venkova

The main goal of the article is to present important highlights of the history and development of the Bulgarian Musical Union. Until now, there have been completely missing information fields, and thus the present exposition is a step forward in the direction of “filling them in”. The prerequisites for the creation of a national musicians’ organization are examined, a periodization of the Union’s activity is proposed, and congress activities and decisions are briefly presented. The paper clarifies some discrepancies in data relating to the history of the Union present in earlier musicological sources. It also focuses on the leading ideas that are in fact the driving force of the Bulgarian Musical Union and which have not been the subject of research interest so far. Their deeper analysis helps to complete the notion of the musical attitudes of this period as well as the specifics in the development of Bulgarian music. Important results achieved by the Bulgarian Musical Union have been indicated, along with their influence on musical life in Bulgaria.

The study of the activity of the Bulgarian Musical Union has been part of the current trend over the last three decades towards a new reading of the period from the end of the 19th to the first half of the 20th century. The activation of this process is mainly due to the failure (after 1944) to comprehend the musical phenomena of the previous decades resulting from the imposition of ideological dogmas and censorship on scholarly thought. From the viewpoint of modernity, the existing distance enables new research perspectives.

Keywords: *Bulgarian Musical Union, periodization, music congresses, leading ideas*

Assoc. Prof. Stefka Venkova, PhD
Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences;
e-mail: venkovast@yahoo.com

ДЕБЮТИ / DEBUTS

Въведение в културната музикология: предпоставки, прийоми, практики

Станимира Уидърз*

Резюме: Всред множеството музикалноизследователски дисциплини, съжителстващи в широкото академично пространство, културната музикология се откроява с особена иридисцентност. В съответствие със своята гледна точка, академична съдба и изследователски интереси някои учени я определят като алтернатива на етномузикологията, други – като наследник на Новата музикология, а трети провиждат в културната музикология потенциал и капацитет тя да стане база и отправна точка за всички видове формално мислене и изследване на музиката. Статията разглежда контекста на възникване на дисциплината на границата на XXI век, като се спира на някои възлови моменти в прехода на музикологията към трансдисциплинарност и навлизането ѝ в постмодерна фаза. Профилът на културната музикология е очертан *спрямо, срещу, до, въпреки, със, отвъд* (етно)музикологията; дискутират се проблемите и перспективите на дисциплината, както и нейния обхват, теми, методи и подходи. Текстът представя най-активните учени, работещи с принципите на културната музикология днес, заедно с някои от основополагащите текстове, очертаващи територията и етоса на дисциплината.

Ключови думи: *културна музикология, етномузикология, музикология*

Културната музикология е едно от теченията, обособили своя среда през последните 30-ина години като отражение на определени тенденции в хуманитарните науки и като отговор на актуални проблематики. За разлика от други „нови“ музикологии, които в повечето случаи разработват специфична ниша, дискурсите и въл-

* Д-р Станимира Уидърз – alumna на Академията за творчески и изпълнителски изкуства към Лайденския университет, Нидерландия;
e-mail: stanimkv@yahoo.com

Introduction to Cultural Musicology: Premises, Processes, Practices

Stanimira Withers

Among the numerous musicological disciplines co-existing in the wide academic space, cultural musicology stands out with a particular iridescence. In accordance with their point of view, academic history and research interests, some scholars define it as an alternative to ethnomusicology, others – as a successor to the New musicology, and yet others see in cultural musicology the potential and capacity to become a base for all types of formal thinking and study of music. This article explores the context of the emergence of the discipline at the turn of the 21st century, focusing on a few pivotal moments in the transition of musicology to transdisciplinarity and its entry into the postmodern phase. The profile of cultural musicology is delineated *in relation to, against, like, despite, with, beyond* (ethno)musicology; among the discussed topics are concerns and perspectives of the discipline, as well as its scope, themes, methods and approaches. The text introduces the most active scholars working with the principles of cultural musicology today along with some of the foundational texts outlining the territory and ethos of the discipline.

Keywords: *cultural musicology, ethnomusicology, musicologica*

Stanimira Withers, PhD
alumna of Academy of Creative
and Performing Arts
at the University of Leiden – the Netherlands;
e-mail: stanimkv@yahoo.com

Към изследване на барабанните стилове, свързани с фолклорна музика от България: някои възгледи за метроритмиката

Борислав Петров*

Резюме: През ХХI век голяма част от музиката на фолклорна основа, популярната и джазовата музика с фолклорни елементи се развиват много динамично в България. Една от най-ярките посоки на развитие е метроритмиката, а от своя страна барабанните стилове са водещо звено в появата на свършено нови, по-сложни и многоплатови метроритмични феномени, непознати в по-ранните форми на фолклорна музика. За да се анализират метроритмичните явления, свързани с тях в контекста на новите музикални течения, е необходим нов подход към изследване на метроритмиката и нов набор от терминологични инструменти. Настоящият текст е стъпка към очертаване на изследователска рамка, проследявайки синтезирано по-важните до момента възгледи за метроритмиката както в българската, така и в чуждестранната музикология. Част от тези възгледи създават предпоставка и за въвеждане на нови термини, необходими за изследването на барабанните стилове, свързани с фолклорната музика от България.

Ключови думи: *етномузикология, метроритмика, ритъм, неравноделни размери, сватбарска музика, барабанни стилове*

Осведомеността по въпросите на неравноделността и метроритмичното разнообразие е важна за теоретичната подготовка в осъществяването на каквато и да е изследователска работа, свързана с българския музикален фолклор, но е от жизнено значение при проучването на барабанните стилове, свързани с фолклорната музика от България. Теоретичната основа по отношение на метро-

* **Борислав Петров** – докторант, Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“; e-mail: bppetrov@gmail.com

Towards a Study of the Drumming Styles Associated with Folk Music from Bulgaria: Notions on Meter and Rhythm

Borislav Petrov

In the 21st century, a large part of folklore-based music, popular and jazz music with folklore elements is developing very dynamically in Bulgaria. One of the most essential directions of this development concerns meter and rhythm. Local drumming styles, in turn, have a leading role in the emergence of completely new, more complex and multi-layered metric events unknown in earlier forms of folk music. In order to analyze these metric phenomena in the context of the new musical currents, a new approach to metric analysis and a new set of terminological tools are needed. The present text is a step towards delineating a research framework, tracking in a synthesized way the most important views on meter and rhythm both in Bulgarian musicology (Dobri Hristov, Vasil Stoin, Stoyan Djoudjeff, Todor Djidjev, etc.) and in foreign musicology. Recent researchers, such as Neil Fracile, Aleksandra Vojcic, Daniel Goldberg, etc. appeal for a working methodology for the analysis of “non-isochronous” meters and approaches to rhythmic and metrical analysis that are standardized and compatible with each other. Besides foreign scholars, serious attempts in that direction at the beginning of the 21st century were made by the Bulgarian theorist Kalin Stanchev Kirilov, who has now lived and developed his research activity in the USA for over two decades. He presents a set of terms for analyzing the intricate metric phenomena in the music performed by Bulgarian wedding bands in the 1980s and seeks commonality between established concepts in Bulgarian musicology, the theoretical concepts of Western European music theory, and the latest studies in contemporary American ethnomusicology. Some of these views create a prerequisite for the introduction of new terms specifically related to the study of drumming styles related to folk music from Bulgaria.

Keywords: *ethnomusicology, meter, rhythm, Bulgarian wedding music, drumming styles*

Borislav Petrov, PhD Student

“Prof. Pancho Vladigerov” National Academy of Music, Sofia;

e-mail: bppetrov@gmail.com

РЕЦЕНЗИИ REVIEWS

Лазар Николов: „Разказ за преживяното. Биографични бележки и размисли“*

Горица Найденова

Рецензирането в научно списание на книга, която извежда в публичното пространство документи, е специфична задача – то би трябвало да коментира важноста на самия документ за бъдещата наука и да оцени работата на тези, които са осъществили изданието. Инициативата в случая е на племенницата на Лазар Николов Елиана Захариева, а музиколозите, стоящи зад нея – с финансовата и организационна подкрепа на Националната музикална академия – са

* **Николов, Лазар.** Разказ за преживяното. Биографични бележки и размисли. София: Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, 2022. 418 с. [Nikolov, Lazar. Razkaz za prezhivyanoto. Biografichni belezhki i razmisli. Sofia: National Academy of Music “Prof. Pancho Vladigerov”, 2022. 418 s.]. ISBN 978-619-7566-13-0

Юлиан Куюмджиев (редактор) и Ангелина Петрова (автор на предговора). Едва ли за читателите на „Българско музикознание“ е нужно, но все пак е редно да припомним, че публикуването на архивни документи е съществена част от присъствието на Юлиан Куюмджиев в нашето историческо музикознание и неговият опит, прецизност и почтеност са безвъпросни¹, а Ангелина Петрова е най-сериозният

¹ Само във връзка с фигурата на Лазар Николов благодарение на него вече разполагаме с изданията: **Илиев, Константин.** Лазар Николов. Ред. Юлиан Куюмджиев. Пловдив: Акт Мюзик, 2002; **Куюмджиев, Юлиан** (съст. и ред.). Константин Илиев, Лазар Николов. Писма. Пловдив: Акт Мюзик, 2005; **Куюмджиев, Юлиан** (съст. и ред.). Лазар Николов. Страници от архива. Пловдив: Коала прес, 2017.

Lazar Nikolov: “An Account of Lived Experience. Biographical Notes and Reflections”

Sofia: “Prof. Pancho Vladigerov” National Academy of Music,
2022. 418 p. (ISBN 978-619-7566-13-0)

Goritz a Naydenova

The book was published under the editorship of Yulian Kujumdzhiev (who has already brought out several similar editions with published documents from the archives of composer Lazar Nikolov plus composer and conductor Konstantin Iliev) and with the assistance of Angelina Petrova (the foreword author and a long-time researcher of Lazar Nikolov’s work). Its publication was one of the important events of musical year 2022 in Bulgaria, when the 100th anniversary of the composer’s birth was celebrated. This is the largest complete text from Lazar Nikolov’s archive and arguably the innermost description of his life. His notes were made between 1973 and 1988. These memories hold great informative value as they provide detailed and concrete information about the composer’s ancestors, his childhood, and entry into the musical world, about his training and his teachers, about his personal and professional friendships, about the setting and environment in which an artist lived and worked in those years, about many events and processes at the time, about domestic adversities, about the compositions written, about his unpreserved works, the personalities in that milieu, his own views on music, and the development of his composing language. Written without the idea of being published, these memories also contain the author’s personal feelings about the complex relations of the New Music figures in Bulgaria, both with one another and with musicians of the previous generation in the 1950s – 1980s. Thus, for researchers, the manuscript shows an internal picture of these processes in socialist Bulgaria according to which its own dramas and clashes are to a large extent the result of personal relationships and character traits in relation to which communist power appears rather as an instrument or stimulus. For Lazar Nikolov, however, these pages are a kind of “Life and Passions” – their role was to help the author protect himself and resist an environment felt by him as hostile in principle and too often so in practice.

Проф. д-р Горица Найденова
Сектор „Музика“, Институт
за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките;
Национална музикална академия
„Проф. Панчо Владигеров“;
e-mail: goritzanaidenova@abv.bg

Prof. Goritz a Naydenova, PhD
Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences;
“Prof. Pancho Vladigerov”
National Academy of Music – Sofia;
e-mail: goritzanaidenova@abv.bg